

МОТИВАЦІЯ ДОСЯГНЕННЯ ЯК ФАКТОР УСПІШНОСТІ В НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

В наш час актуальним є питання мотивації досягнення успіху в навчальній діяльності. Мотив – це одне із найважливіших уявлень, завдяки якому визначається сутність людських дій. Загальноприйнятим вважається термін: мотив – це спонукання людини до активності, що сполучене зі спробами задовольнити певні потреби. Спонування до дії з'являються в людини внаслідок усвідомлення потреб, і потім через їх переживання, потреби задовольняються. При цьому свідомі дії завжди направлені на досягнення певної мети, яка також сприймається людиною [2, с. 258].

Х. Хекхаузен – один із засновників теорії мотивації зазначав, що по співвідношенню до діяльності у людини існує два протилежних спонування:

- 1) мотив досягнення успіху;
- 2) мотив уникнення невдачі.

Мотив досягнення – це спонування особистості досягати значних успіхів у певних видах діяльності [1]. Мотив уникнення невдач – стійке спонування людини уникати невдач в різних видах діяльності і спілкуванні [4, с. 24].

Існують певні взаємозв'язки між мотивом досягнення й діяльністю:

1. Особистісні стандарти (оцінка ймовірності успіху, завдання, суб'єктивні труднощі);
2. Самооцінка (атракція індивідом власного успіху або невдачі);
3. Тип атрибуції (приписування відповідальності за успіх чи невдачі собі чи навколишнім обставинам) [2, с. 154].

Вчені з різних галузей науки займалися вивченням особливостей формування та розвитку мотивації досягнення. Зокрема, дослідження російського психолога Реана Артура Олександровича вказали на результати, що у дітей віком від 3-х до 13-и років основні типи поведінки, спрямовані на досягнення чи уникнення успіху, формуються та змінюються як під впливом та авторитетом батьків (особливо вимогливості матері), так і під дією навколишнього середовища. Тип поведінки встановлюється лише

в тих ситуаціях досягнення, в яких є стандарти якості, і людина відчуває відповідальність за кінцевий результат. Мотив досягнення успіху окреслює поведінку і дорослої людини. Це пов'язано із ситуаціями, що стосуються професійної та навчальної сфери: екзамен, навчальна практика. Основними психологічними умовами формування мотивації досягнення є: наполегливість щодо досягнення мети, правильна постановка цілей, роздрібнення задач на невеличкі завдання та конкретність в отриманні результатів [3, с. 83].

В навчальній діяльності студентів ми можемо спостерігати дві переважаючі тенденції:

- 1) студент жадає успіху і робить для цього все;
- 2) студент боїться поразки, бути гіршим за інших, і тому приймає рішення щось робити.

Навчальна діяльність – це основна діяльність студента, де його головною метою є успішне асимілювання знань, умінь та навичок, необхідних для розвитку своєї особистості.

Велику роль в успішності відіграють міжособистісні стосунки студента в групі, з батьками та викладачами.

Мотивація досягнення тісно сполучена з рівнем домагань і схильністю людини перевершити свої результати. Люди, наділені високим рівнем мотивації, мають такі особистісні риси як: наполегливість у досягненні мети, прагнення більшого та кращого результату, ніж раніше, комунікативність та вміння співпрацювати в роботі та спілкуванні з іншими людьми, вміння насолоджуватися процесом певної діяльності та отримувати задоволення від успіху.

Список літератури

1. Гордєєва Т. О. Психологія мотивації досягнення / Т. О. Гордєєва. – М.: Сенс; Видавничий центр "Академія", 2006. – 336 с.
2. Ільїн Е. П. Мотивація і мотиви. – СПб.: Пітер, 2000. 512 с.
3. Степанов С.О. Популярна психологічна енциклопедія – М., 2003;
4. Романовський О. Г. Методичні рекомендації з формування спрямованості студентів на успішну професійну діяльність для викладачів і студентів / О.Г. Романовський, Л.М. Грень, В.Є. Михайличенко. – Харків: НТУ "ХПІ". – 2009. – 48 с.

*Науковий керівник: Литвинчук Н.Б.,
старший викладач*